

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2002/3757
Karar No : 2004/4911

Davacılar : 1-Vapur Donatanları ve Acenteleri Demeği İSTANBUL
2-Marin Römorkör ve Kılavuzluk A.Ş. İSTANBUL

Vekilleri : Av.Dr.Yahya K.Zabunoğlu-Av.Bülent Konur
Av.Metin Kayaçağlayan
Selanik Cad. No:52/14 Yenişehir/ANKARA

Davalı : Rekabet Kurumu Başkanlığı
Bilkent Plaza, B-3 Blok Bilkent/ANKARA

Vekili : Av.Ayperi Samantır ,Aynı yerde

İstemin Özeti : İzmit limanında kılavuzluk ve römorkaj hizmeti veren Deniz Kılavuz A.Ş. (Dekaş) ve Med Marine Denizcilik Römorkaj ve Eskort Hizmetleri Ticaret Ltd.Şti. (Med Marine) nin 4054 sayılı Rekabet Kanunu'nun 4. ve 6. maddelerini ihlal ettiklerinden bahisle davacıların şikayeti üzerine yapılan önaraştırma sonucunda düzenlenen rapora dayanılarak soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yolundaki Rekabet Kurulu'nun 28.11.2000 tarih ve 00-47/495-270 sayılı kararının, Dekaş ve Med Marine konsorsiyumunun aşırı fiyat uygulamak suretiyle 4054 sayılı Kanunun 6. maddesini ihlal ettikleri, farklı coğrafi pazarlarda aynı hizmeti veren diğer teşebbüslerin de uyumlu eylem içinde aynı azami fiyatları uyguladığı, bu durumun 4054 sayılı Yasanın 4. maddesine aykırı olduğu Dekaş'ın yasal zorunluluk olan staj yapması gereken kaptanlara staj yaptırmama ve gereksiniminden fazla kılavuz kaptan istihdam ederek potansiyel rekabeti engellemek suretiyle 4054 sayılı Yasanın 6/a maddesini ihlal ettiği, Dekaş'ın istihdam ettiği kılavuz kaptanlardan cezai şart öngören taahhüname aldığı, Türkiye Denizcilik İşletmeleri A.Ş.nin İzmit coğrafi pazarından çekilmesinin yasaya aykırı olduğu, konsorsiyumun belirli bir coğrafi pazarda elde etmiş olduğu ticari avantajı bir başka coğrafi pazarda rekabeti bozacak şekilde kötüye kullanması suretiyle 4054 sayılı Yasanın 6/d bendini ihlal ettiği iddialarıyla iptali istemiyle dava açılmıştır.

Savunmanın Özeti : Kılavuz kaptanlarla yapılmış olan istihdam sözleşmesinde, kaptanların şirketten ayrılmaları halinde 250.000 ABD Doları tutarındaki bir meblağı cezai şart olarak ödeyeceklerine ilişkin bir hükme rastlanmadığı, farklı coğrafi bölgelerde faaliyet gösteren teşebbüslerin aynı fiyatı uygulamalarının ticare gereklerden kaynaklandığı, konsorsiyumun uyguladığı fiyatların devlet kuruluşlarınca uygulanan fiyat tarifesini aşmadığı, aşırı fiyat belirlenmesinin mümkün olmadığı ileri sürülmek suretiyle davacıların iddialarının ve davanın reddi gerektiği savunulmuştur.

D.Tetkik Hakimi : Erkan Yılmaz

Düşüncesi : Önaraştırma raporu ile tespit edilen bilgi ve belgelerin, 4054, sayılı Yasa kapsamında yapılan değerlendirilmesi sonucunda, soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yolundaki Rekabet Kurulu'nun dava konusu kararında hukuka aykırılık bulunmamaktadır

Açıklanan nedenle, davanın reddi gerektiği düşünülmektedir

Danıştay Savcısı : Nevzat Özgür

Düşüncesi : Dava, Deniz Klavuzluk A.Ş ile Med Marin Denizcilik Römorkaj ve Eskort Hizmetleri Ticaret Limited Şirketinden oluşan müşterek teşebbüsün yaptığı uygulamalarla 4054 sayılı Yasayı ihlal ettiği iddiası üzerine yapılan önaraştırma sonucunda düzenlenen rapor değerlendirilerek soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına ilişkin olarak verilen 28.11.2000 günlü ve 00-47/495-270 sayılı Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılmıştır.

4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun "Kurulun İnceleme ve Araştırmalarında Usul" başlıklı dördüncü kısmında yer alan 40.maddesinde Rekabet Kurulunun re'sen veya kendisine intikal eden başvurular üzerine doğrudan soruşturma açılmasına ya da soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti için önaraştırma yapılmasına karar vereceği, önaraştırma yapılmasına karar verildiği takdirde önaraştırma yapmakla görevlendirilen raportörün elde ettiği bilgileri, her türlü delilleri ve konu hakkındaki görüşlerini Kurula yazılı olarak bildireceği, 41.maddesinde önaraştırma raporunun Kurula teslimini takiben Kurulun elde edilmiş olan bilgileri değerlendirerek soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar vereceği belirtilmiş, 43.,44.,45.,46. ve 47.maddelerinde ise Kurulun soruşturmaya başlaması halinde uygulanacak idari usul çerçevesinde delillerin toplanması, tarafların bilgilendirilmesi, tebligat ve cevap verme ve sözlü savunma toplantısına ilişkin kurallara yer verilmiştir.

Yasanın bu düzenlemesine göre soruşturma açılmasına yeterli bilgi ve belge varsa doğrudan soruşturma açılmasına karar verilebileceği, doğrudan soruşturma açılmasına yetecek bilgi ve belge bulunmadığı hallerde ise daha fazla bilgi veya belge elde edebilmek için önaraştırma yapılabileceği ve önaraştırma yapmakla görevlendirilen raportörün elde ettiği bilgi ve deliller ile önaraştırma raporu Kurulca değerlendirilerek soruşturma açılmasına veya açılmamasına karar verilebileceği, bu iki karar türünden birini verme hususunda Rekabet Kurulunun takdir yetkisinin bulunduğu ve bu yetkinin 4054 sayılı Yasanın 1.maddesinde belirtilen amaçları gerçekleştirme hedefi doğrultusunda kullanılması gerektiği açıktır.

Bu bağlamda, önaraştırma sonucunda rekabet kurallarını ihlal eden eylem, karar ve anlaşmaların söz konusu olmadığına hiç bir kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde ortaya çıkması halinde Kurulca soruşturma açılmamasına karar verileceği, ancak önaraştırma sonucu elde edilen bilgi ve delillerin bu sonuca ulaşmaya elverişli olmaması veya yetersizliği halinde ise soruşturma açılmasına karar verilmesi gerektiği konusunda duraksamaya yer yoktur.

Başka bir anlatımla, ihbar ve şikayet başvurularında ileri sürülen iddia ve deliller ile re'sen araştırma sonucunda elde edilen bilgi ve bulguların noksan olduğu ve dolayısıyla önaraştırmaya konu edilen olayın soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yönünde kesin bir

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2002/3757
Karar No : 2004/4911

kanaate ulaşmaya yetecek ölçüde aydınlatılmadığı hallerde Kurulca soruşturma açılmasına karar verilerek 4054 sayılı Yasanın 43. ve devamı maddelerinde düzenlenen idari usulün uygulanması sonucunda yapılacak değerlendirmenin 48.maddede öngörülen nihai kararlar sonuçlandırılması gerekir.

Aksi takdirde rekabet kurallarının ihlal edildiğine ilişkin iddialar açıklığa kavuşmadan soruşturma açılmaması yönünde alınan kararın rekabetin korunması amacına hizmet etmeyeceği kuşkusuzdur.

6.7.1995 günlü ve 22335 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Yönetmelikle değiştirilen İzmit Liman Yönetmeliğinin 23.maddesinde İzmit Körfezinde bulunan limanlara girip çıkacak 1000 GRT ve daha büyük Türk ticaret gemileri ve 150 GRT ve daha büyük yabancı bayraklı gemiler ve yatların klavuz almak zorunda oldukları, keza maddede belirtilen ölçüleri aşan gemilerin römorkör almak zorunda oldukları, 28.1.1998 günlü ve 23244 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Klavuzluk ve Römorkaj Hizmetleri Teşkilatları Hakkında Yönetmeliğin 6.maddesinde klavuzluk ve römorkaj hizmetleri vermek isteyen kuruluşların Denizcilik Müsteşarlığından izin almalarının şart olduğu, idarenin izin verirken iznin hangi sınırlar içinde olduğunu ve süresini belirteceği, 7.maddesinde yeni veya yeniden teşkilat kurulacak bir bölge için ön izin almak üzere aynı sırada birden çok klavuzluk/römorkaj teşkilatı müracaat ettiği takdirde, idarenin müracaat edenler içerisinde en yeterli personel ve ekipmanı sağlayacağını taahhüt eden kuruluş veya ortaklığa ön izin vereceği, 8. ve 9.maddesinde izin süresinin idarenin belirleyeceği bir süre olacağı, ancak taahhütlere uymadığı tespit edilen veya değişebilecek yeni şartlara uyması istendiği halde uymayan kuruluş veya ortaklığın iznini iptal etmeye idarenin yetkili olduğu, 10.maddesinde her bir teşkilat bölgesi sınırları içinde yalnız bir teşkilata izin verileceği, bununla birlikte bir limanın idari sınırları içinde kalıp daha önceden mevzuattan gelen haklarına dayanarak kendi tesisine ait sınırlar içinde klavuzluk/römorkaj hizmeti vermekte olan kuruluşların kazanılmış hakları bulunduğundan, bu hizmetleri vermeye devam edebilecekleri kurala bağlanmıştır.

Aktarılan bu düzenlemelere göre İzmit Körfezinde bulunan 30 limana girip çıkacak belli ölçülerdeki gemilerin klavuz ve römorkör almak zorunda oldukları, belli bir bölgede klavuzluk ve römorkaj teşkilatı kurmak için birden çok başvuru olması halinde Denizcilik Müsteşarlığının müracaat edenler içerisinde en yeterli personel ve ekipman sağlayacağını taahhüt eden kuruluş veya ortaklığa izin vereceği, bu iznin süresiz değil belli bir süre ile sınırlı olduğu, hatta süre bitmeden de Yönetmelikte sayılan koşulların gerçekleşmesi halinde sözü edilen iznin idarece iptal edilebileceği, bu halde bir başka teşebbüse klavuzluk ve römorkaj izninin idarece verilebileceği, her bir klavuzluk/römorkaj teşkilatı bölgesi içinde yalnız bir klavuzluk/römorkaj teşkilatının faaliyet gösterebileceği, bununla birlikte bir limanın idari sınırları içinde kalıp daha önceden mevzuattan gelen haklarına dayanarak kendi tesisine ait sınırlar

T.C.

**DANIŞTAY
ONUNÇU DAİRE**

Esas No : 2002/3757

Karar No : 2004/4911

içinde klavuzluk/römorkaj hizmeti vermekte olan kuruluşların bu hizmetleri vermeye devam edebilecekleri kuşkusuzdur.

Dosyanın incelenmesinden, şikayetçilerin, İzmit Körfezinde alınması zorunlu olan klavuz kaptanlık hizmetinin tek sunucusu konumunda olan ve pazarda hakim durumda bulunan DEKAŞ'ın rekabete kapalı olan klavuz kaptanlık hizmeti pazarının olası yasal değişiklik sonucu rekabete açılması halinde rakiplerin pazara girişini engellemek için klavuz kaptanlık stajı yapma istemiyle başvuran kaptanlara staj yaptırmadığı, keza ehliyet sahibi klavuz kaptanların bir başka şirket bünyesinde hizmet sunmalarının önüne geçmek üzere TDİ'de görev yapmaya devam eden klavuz kaptanlardan müşterek teşebbüs haricinde faaliyet gösterilmesi halinde 250 bin ABD Doları tutarında cezai şart öngören taahhütnameler aldığı, böylece potansiyel rakiplerin olası faaliyetlerini önleyerek hakim durumu kötüye kullandığını iddia ettikleri ve önaraştırma sırasında TCDD Limanlar Dairesi Başkan Vekilinin DEKAŞ'ın önce TCDD'de çalışan klavuz kaptanları daha yüksek ücretlerle istihdam ettiğini, ardından da TCDD'de çalışmaya başlamak için başvuran kaptanlara staj yaptırmadığını, bunun üzerine bir başka şirketin genel müdür yardımcısı olan ve klavuz kaptan ehliyeti bulunan Ergün Atakan'ın başvuruda bulunan 5 kaptana staj yaptırdığını ifade ettiği, önaraştırmayı yapan üç rekabet uzman yardımcısının önaraştırma raporunda bu eylemin bir sonucu olarak TCDD'nin Derince Limanında bir süre klavuz kaptan hizmeti sunmadığı, bu durumda limana yanaşacak gemilerin de DEKAŞ'tan hizmet almak zorunda kaldıklarına yönelik yazışmaların varlığının hakim durumun kötüye kullanıldığı yönündeki kanaatlerini güçlendirdiğini belirttikleri, keza şikayetçi konumunda bulunan birden fazla şirketin yetkilisinin, klavuz kaptanların 250.000 Amerikan Doları ödemelerini öngören sözleşmeyi şikayet konusu yapmalarının önlenmesini teminen sözleşmelerin bir nüsha olarak düzenlendiği yolundaki iddialarının bu kişilerin birbirinden bağımsız teşebbüslerin idarecileri olmalarına karşın varlığı öne sürülen tazminat sözleşmesinin ayrıntıları üzerinde dahi aynı görüşte olmalarının bu içerikte bir sözleşmenin varlığı yönündeki kuşkuvarı güçlendirdiğini önaraştırma raporunda vurguladıkları görülmektedir.

Bu duruma göre rekabet hukuku ilkelerine aykırı olduğu öne sürülen tazminat sözleşmesinin gerçekten mevcut olup olmadığının anlaşılabilmesi için açılacak soruşturma kapsamında ilgili klavuz kaptanların ifadelerine başvurulması gerektiği kuşkusuzdur.

Keza, 31.12.1997 günlü ve 23217 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Klavuz Kaptan Yeterlikleri Hakkında Yönetmeliğin 7.maddesi uyarınca ilgili limanda hizmeti yürüten klavuzluk teşkilatı nezdinde yapılması zorunlu olan ve bir başka yerde yapılması mümkün bulunmayan klavuz kaptanlık stajına engel olduğu yolundaki iddianın gerçekliğinin anlaşılabilmesi için de önaraştırma raporunda adı geçen Ergün Atakan ve staj başvurusunda buldukları ileri sürülen 5 kaptanın ifadelerinin alınması ve staj başvurusu yaptıklarına ilişkin belgeleri sunmalarının ilgililerden istenmesi ve tanık göstermeleri

halinde tanıkların dinlenmesinin açılacak bir soruşturma kapsamında gerçekleştirilebileceği konusunda duraksamaya yer yoktur.

4054 sayılı Yasanın 4.maddesinin (d) bendinde piyasaya yeni gireceklerin engellenmesinin rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama etkisi doğuran ve bu nedenle hukuka aykırı ve yasak olan hallerden biri olduğu belirtildiğinden ve 6. maddesinin (a) bendinde ticari faaliyet alanına başka bir teşebbüsün girmesine doğrudan veya dolaylı olarak engel olunması hakim durumun kötüye kullanılması hallerinden biri olarak sayıldığından, şikayet konusu olayda bu unsurların mevcut olup olmadığının tereddüte mahal bırakmayacak şekilde belirlenmesi gerekmektedir.

Bu itibarla önaraştırma raporunu hazırlayan rekabet uzman yardımcıları tarafından, DEKAŞ'ın çeşitli eylemleriyle pazara giriş engeli oluşturduğu değerlendirilmesine ulaşıırken, yasal düzenlemenin belli bir bölgede yalnız bir kuruluşun hizmet vermesine olanak tanıdığından da gözönünde tutulduğu, ancak DEKAŞ'ın gerek klavuzluk ehliyeti almak üzere girişimde bulunan kaptanların yasal gerekliliklerini yerine getirmesine engel olması ve DEKAŞ'ın hizmet izninin son bulmasının ardından hizmet vermeye yetkili kuruluşun seçimi şeklinde oluşacak rekabetin önlenmesi, gerekse bu hizmet pazarında faaliyet gösterme arzusu olan gerçek kişilerin bu uygulama sonucu mesleki ehliyete sahip olamamaları ve dolayısıyla pazara girmelerini engelleyici amaçları ve bu doğrultularda sonuçları olan bir eylem olarak görüldüğünün önaraştırma raporunda belirtildiği de dikkate alınarak soruşturma açılması rekabet hukukunun amaç ve ilkeleri ile 4054 sayılı Yasada öngörülen usul açısından gerekli olduğu halde dava konusu Rekabet Kurulu kararında staj yaptırmama iddiasıyla ilgili hiç bir değerlendirmeye yer verilmeden soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına karar verildiğinin belirtilmesinde hukuki isabet bulunmamaktadır.

Öte yandan, şikayet başvurusunda bulunan ve müşterek teşebbüs ile hizmet protokolü imzalamış olan Eksay Denizcilik ve Ticaret A.Ş'ne müşterek teşebbüs tarafından gönderilen yazıda "başka coğrafi bölgelerde kendileri ile çalışmamaları halinde bu tutumun İzmit Körfezinde de kendileri ile çalışmak istemedikleri şeklinde yorumlanacağı" belirtilmiş olup o dönemde İzmit Körfezinden başka İskenderun Körfezinde de hem TCDD ve hem de şikayet edilen Med-Marine firmasının römorkaj hizmetleri sunması bakımından, bu yazının içeriğinden, Med-Marine'nin Eksay A.Ş'den bu limanda kendisi ile çalışmasını talep ettiği, aksi halde İzmit Körfezindeki faaliyetlerini güçleştireceği gibi bir sonuç çıktığı, bu durumun 4054 sayılı Yasanın 6.maddesinin (d) bendine aykırı olarak belli bir coğrafi pazarda elde edilen ticari avantajın bir başka coğrafi pazardaki rekabet koşullarını bozacak şekilde kötüye kullanılması eyleminin gerçekleştiğini gösterdiği, bu nedenle soruşturma konuları arasına dahil edilmesinde yarar olacağı önaraştırma raporunda belirtildiği halde dava konusu Rekabet Kurulu kararında bu yönde bir uygulama tespit edilemediği gibi aksi yönde uygulama bulunduğu raportörlerce

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2002/3757
Karar No : 2004/4911

yapılan incelemelerde belirlendiği gerekçesiyle soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına karar verildiğinin belirtilmesinin rekabet hukukunun amaç ve ilkeleri ile bağdaşmadığı açıktır. Zira bu denli somut ve belgeye dayalı iddiaların ancak bir soruşturma sonucunda gerçek olup olmadığının anlaşılabilceğinde kuşku bulunmadığı gibi kararda belirtildiğinin tersine raportörlerce aksi yönde uygulama bulunduğuna ilişkin somut bir tespit te yapılmış değildir.

Açıklanan nedenlerle yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına ilişkin olarak alınan dava konusu Rekabet Kurulu kararının iptalinin uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince, duruşma için önceden belirlenen ve taraflara usulüne uygun olarak bildirilen 4.5.2004 tarihinde davacılar vekili Av.Metin Karaçağlayan'ın ve davalı idare vekili Av.Ayperi Samantır'ın geldikleri ve Danıştay Savcısının hazır olduğu görülerek duruşmaya başlandı. Taraflara usulüne uygun olarak söz verilip dinlendikten ve Danıştay Savcısının düşüncesi alındıktan sonra duruşmaya son verilerek dava dosyası incelenerek gereği görüldü:

Davacıların dava konusu Rekabet Kurulu'nun 28.11.2000 tarih ve 00-47/495-270 sayılı kararına yönelik olarak şekil yönünden ileri sürdükleri iddialar yerinde görülmemiştir.

Dava, İzmit limanında kılavuzluk ve römorkaj hizmeti veren Deniz Kılavuz A.Ş. (Dekaş) ve Med Marine Denizcilik Römorkaj ve Eskort Hizmetleri Ticaret Ltd.Şti. (Med Marine) nin 4054 sayılı Rekabet Kanunu'nun 4. ve 6. maddelerini ihlal ettiklerinden bahisle davacılar tarafından yapılan şikayet üzerine yapılan önaraştırma sonucunda düzenlenen rapora dayanılarak soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yolundaki Rekabet Kurulu'nun 28.11.2000 tarih ve 00-47/495-270 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

6.6.1996 tarihinden itibaren Denizcilik Müsteşarlığının izni ile 20 yıllık süreyle İzmit Limanında Kılavuzluk ve Römorkaj hizmetleri konsorsiyum şeklinde Deniz Kılavuz A.Ş.(Dekaş) ve Med Marine Denizcilik Römorkaj ve Eskort Hizmetleri Ticaret Limited Şirketi (Med Marine) tarafından rekabet ortamında yürütülmekte iken, belirtilen bu hizmetlerin 28.1.1998 tarihinde yürürlüğe giren Kılavuzluk ve Römorkaj Hizmetleri Teşkilatları Hakkında Yönetmeliğin 10. maddesinin 1. fıkrasında yer alan her bir kılavuzluk/römorkaj teşkilat bölgesi sınırları içinde bir kılavuzluk/römorkaj teşkilatına izin verilir kuralı gereğince ve diğer kuruluşların kazanılmış hakları da korunmak suretiyle Dekaş ve Med Marine adı geçen yönetmeliğin eki taahhütnamelerin gereğinin yerine getirilmesi şartıyla ve Denizcilik Müsteşarlığının izni ile İzmit Limanında kılavuzluk ve römorkaj hizmetlerini sunan tek yetkili teşebbüs haline gelmişlerdir.

Bu izne dayanarak kılavuzluk ve römorkaj hizmetlerini yürüten Dekaş ve Med Marine teşebbüsünün kılavuzluk ve römorkaj hizmetlerine aşırı fiyat uygulamak suretiyle 4054 sayılı

T.C.

DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE

Esas No : 2002/3757

Karar No : 2004/4911

Yasanın 6. maddesini ihlal ettikleri davacılar tarafından ileri sürülmüştür.

28.1.1998 tarih ve 23244 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kılavuzluk ve Römorkaj Hizmetleri Teşkilatları Hakkında Yönetmelik'in 3 No.lu Eki olan ve Dekaş ve Med Marine tarafından kabul ve taahhüt edilen Kılavuzluk/Römorkaj Teşkilatı İzin Taahhünamesinin İdari ve Mali Şartlar başlıklı 2. maddesinde, hizmetlere uygulanacak tarifelerin TCDD ve TDI tariflerinden yüksek olmayacağını, TCDD ve TDI bu hizmetlerden çekildiği takdirde tespit edilecek tarifelerin idarenin görüşü alınarak hazırlanacağı kuralı yer almıştır.

Yukarıda yeralan iddia da dahil olmak üzere şikayet edilen hususlarla ilgili olarak yapılan önaraştırma sonucunda düzenlenen raporda, konsorsiyumun kılavuzluk ve römorkaj hizmetleri karşılığı belirlediği ücret tarifesinin TCDD ve TDI tarifelerinden yüksek olduğu yönünde herhangi bir bilgi ve belge bulunmamaktadır. Diğer yandan, şikayet edilen Dekaş ve Med Marine'nin ücret tarifelerini yukarıda yer alan taahhünamesinin 2. maddesinde öngörülen şekilde hazırlamaları bir zorunluluk olup, maliyet, müşteri ve rakiplerinden bağımsız olarak aşırı fiyat belirlemelerinin söz konusu olamayacağı, bu itibarla konsorsiyumun aşırı fiyat uyguladığı ve 4054 sayılı Yasanın 6. maddesini ihlal ettiği yönündeki davacılar iddiası yerinde görülmemiştir.

Davacılar tarafından ikinci olarak, Dekaş ve Med Marine dışındaki teşebbüslerin de aynı azami fiyatları uygulamakta olduğu, bu durumun 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırı olduğu öne sürülmektedir.

4054 sayılı Yasanın 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendinde, mal veya hizmetlerin alım yada satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet- kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesi yönündeki teşebbüsler arası uyumlu eylemler yasaklanmıştır.

Önaraştırma raporunda ,her bir liman ilgili coğrafi pazar olarak kabul edilmek suretiyle coğrafi pazarlar belirlenmiştir. Bu belirleme çerçevesinde 6 kamu kuruluşu ve 12 özel teşebbüsün önemli bölümünün sadece kendi tesislerine gelen ve bu tesislerden yüklenen eşyayı nakleden gemilere hizmet verdiği, üçüncü kişilere hizmet sunan liman işletmelerinin pazar paylarının oldukça düşük olduğu, ilgili coğrafi pazarlardaki mevcut teşebbüslerin iddia edilen eylemlerinin ilgili ürün pazarındaki rekabet koşullarını etkilemekten uzak olduğu tespit edilmiş olup, bu tespitler karşısında davacılar iddiasının hukuki bir dayanağı bulunmamaktadır.

Deniz Kılavuz A.Ş.'nin ihtiyacından fazla kılavuz kaptan istihdam ettiği, kılavuz kaptanlara şirketten ayrılmaları halinde 250.000 ABD. Dolarını ödemelerini öngören bir sözleşme imzalandığı, böylece pazara girip engeli oluşturduğu yönündeki davacıların bir başka iddiasına gelince;

28.1.1998 tarihinde yürürlüğe giren Kılavuzluk ve Römorkaj Hizmetleri Teşkilatları Hakkında Yönetmelik gereği İzmit Limanında yürütülen hizmetlerin konsorsiyum şeklinde Dekaş ve Med Marine tarafından yürütüldüğü, bir başka anlatımla anılan limanda bir başka teşebbüsün faaliyet göstermesine hukuki olanak bulunmadığı bir dönem de adı geçen

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2002/3757
Karar No : 2004/4911

konsorsiyumun istihdam edeceği personel sayısını belirlemesinde 4054 sayılı Yasaya aykırı bir yön görülmemiştir.

Diğer yandan, Dekaş'ın kılavuz kaptanlarla yapmış olduğu hizmet sözleşmesinin 7. maddesinde , Gemi adamının (Kılavuz Kaptan'ın) kılavuzluk hizmetiyle ilgisi olan hiç bir şirket veya kuruluşa ortak veya üye olamayacağı, buna aykırı davranışların hizmet sözleşmelerinin tazminatsız olarak sona erdirileceği kuralı yer almıştır.

Hizmet sözleşmesinin gerek yukarıda aktarılan maddesinde ve gerek sözleşmenin tamamında, kılavuz kaptanların şirketten ayrılmalari halinde 250.000 ABD doları tutarında bir meblağı ödeyeceklerine ilişkin cezai şart öngören bir hükme rastlanmamıştır.

Davacıların, Dekaş ve Med Marine konsorsiyumunun İzmit körfezinde tekelleşmesini sağlamak amacıyla TDİ'nin anılan körfezden çekildiği yönündeki iddiasına gelince;

4054 sayılı Yasanın 4/b maddesinde, mal veya hizmet piyasalarının bölüşülmesi ile her türlü piyasa kaynaklarının veya unsurlarının paylaşılması veya kontrolü yasaklanmıştır.

TDİ'nin İzmit Limanında yürüttüğü kılavuzluk ve römorkaj hizmetleri ile ilgili faaliyetini sona erdirmesini, bir başka deyişle pazarı rakibine terketmesini yukarıda aktarılan yasanın 4/b maddesi ile yasaklanan "hizmet piyasalarının bölüşülmesi" olarak değerlendirilebilmek için, TDİ'nin herhangi bir hizmet pazarı yada coğrafi pazardaki payını artırmış olması gereklidir. Öneri Raporu ile TDİ'nin herhangi bir hizmet pazarı veya coğrafi pazardaki payını artırmadığı, TDİ Genel Müdür yardımcısının da ifade ettiği gibi, ticari koşulların zorlamasının bir sonucu olarak İzmit Limanındaki faaliyetin sona erdirildiği tespit edildiğinden, davacılar iddiası yerinde görülmemiştir.

Davacıların, Dekaş'ın yasal zorunluluk olan staj yapması gereken kaptanlara staj yaptırmama yönündeki iddiasına gelince;

Bu iddia ile ilgili olarak TCDD Limanlar Dairesi Başkan Yardımcısı ile yapılan görüşmede, İzmit Körfezi Derince Limanında da faaliyet gösterdikleri belirtildikten sonra kılavuz kaptan hizmeti sunarken karşılaşılan güçlüklerin neler olduğu sorusuna cevaben, Dekaş'ı doğrudan muhatap almadıklarını, yazışmaların Denizcilik Müsteşarlığı ile yapıldığını, Kılavuz kaptan ehliyeti almak isteyen kaptanlara Dekaş'ın staj yaptırmadığının anlaşıldığı, hatta bunun sonucu olarak Ergün Atakan adlı kaptanın başvuruda bulunan 3 kaptana staj yaptırıldığı ifade edilmiştir.

Bu çerçevede, Başbakanlık Denizcilik Müsteşarlığının TCDD Genel Müdürlüğü ile 19.1.2000, 11.2.2000 ve 8.3.2000 tarihlerinde yapmış olduğu yazışmalarda, Dekaş'ın kaptanlara staj yaptırmadığı yönünde bir tespit bulunmamaktadır. 11.2.2000 tarihli yazıda, TCDD Genel Müdürlüğü bünyesinde istihdam edilecek stajer kılavuz kaptanların stajlarının Dekaş-Med Marine Konsorsiyumu tarafından yaptırılması uygun görülmüş olup, anılan yazının aksini ortaya koyacak herhangi bir bilgi ve belgede bulunmamaktadır.

Davacılar tarafından konsorsiyumun hakim durumundan yararlanarak gemi acenteliği

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2002/3757
Karar No : 2004/4911

pazarında rekabeti bozmayı amaçladığı, Eskay Denizcilik ve Ticaret A.Ş. (Eskay) ile yapılan protokol ve yazışmanın bu durumu doğruladığı iddiasına gelince; 4054 sayılı Yasanın 6/d maddesi ile belirli bir piyasadaki hakimiyetin yaratmış olduğu finansal, teknolojik ve ticari avantajlardan yararlanarak başka bir mal veya hizmet piyasasındaki rekabet koşullarını bozmayı amaçlayan eylemler yasaklanmıştır.

Dekaş ve Med Marine'nin, Eskay Denizcilik ve Ticaret A.Ş. ile 17.6.1996 tarihinde yapmış olduğu protokol ile Eskay'ın acenteliğini yaptığı tüm gemilerin kılavuzluk ve römorkaj hizmetlerinin TDİ'nin halen yürürlükte olan tarifesindeki fiyatlar esas alınmak suretiyle Dekaş ve Med Marine tarafından yürütüleceği öngörülmüş, 17.12.1997 tarihinde ise konsorsiyumun Eskay'a yazmış olduğu yazıda, başka coğrafi bölgelerde kendileri ile çalışmamaları halinde bu tutumun İzmit Körfezinde de kendileri ile çalışmak istemedikleri şeklinde yorumlanacağı bildirilmiş ise de, yapılan incelemede bu yönde bir uygulamanın varlığı tespit edilmemiştir.

Kaldı ki 28.1.1998 tarihinde yürürlüğe giren Kılavuzluk ve Römorkaj Hizmetleri Teşkilatları Hakkında Yönetmelik ile her liman bölgesinde sadece bir kuruluş veya konsorsiyum tarafından kılavuzluk ve römorkaj hizmetinin yürütülebileceği öngörüldüğünden belirtilen protokol ve yazının uygulanma olanağının kalmadığı, bu nedenle 4054 sayılı Kanunun ihlalinin söz konusu olmadığı anlaşılmaktadır.

Sonuç olarak davacılar tarafından ileri sürülen iddialar, Rekabet Kurulunun dava konusu soruşturma açılmasına gerek bulunmadığı yolundaki 28.11.2000 tarih ve 00-47/495-270 sayılı kararının iptalini gerektirecek nitelikte görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle davanın reddine, yargılama giderlerinin davacılar üzerinde bırakılmasına, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre belirlenen 700.000.000 TL'nin davacıardan alınarak davalı İdareye verilmesine, artan posta ücretinin istemi halinde davacılara iadesine 18.5.2004 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Zafer	Ali	Ahmet	Orhun	Suna
KANTARCIOĞLU	ÖZTÜRK	BAŞPINAR	YET	TÜRKOĞLU